

**KRASICKI
IGNACY**

PRZESTROGA
MŁODEMU

Krasicki Ignacy
Przestroga młodemu

«Public Domain»

Ignacy K.

Przestroga młodemu / K. Ignacy — «Public Domain»,

Ciesz się klasyką! Miłego czytania!

Содержание

Конец ознакомительного фрагмента.

8

Ignacy Krasicki

Przestroga młodemu

Wychodzisz na świat, Janie. Przy zaczęciu drogi
Żądasz zdania mojego i wiernej przestrogi;
Dam, na jaką się może zdobyć moja możność¹,
W krótkich ją słowach zamknę: miej, Janie ostrożność!
Wchodzisz na świat. Krok pierwszy stawić nie jest snadno²,
Zewsząd cię zbójcy, zdrajcy, filuty opadną;
Zewsząd łowcy przebiegli, kształtną³ biorąc postać,
Będą czuwać, jak by cię w sidła swoje dostać;
Wpadniesz, jeśli się pierwej dobrze nie uzbroisz.
Słusznie się więc twych kroków pierwiastkowych⁴ boisz.
Rzadki na świat przychodzień, który by obfito
Nie zapłacił na wstępie oszukania myto⁵.
Strzeż się, nie żebyś grzeszył zbytnim nieufaniem,
Roztropna jest ostrożność; Piotr szedł za jej zdaniem.
Średniej się drogi trzymał i tak kroki zmierzał,
Że ani zbytnie ufał, ani nie dowierzał;
Piotr ocalał i chociaż podejścia nie szukał,
Choć szedł drogą pocziwych, filutów oszukał.
A to jak? Tak jak ślepy; ten, gdzie się obraca,
Nim stąpi, kijem pierwej bezpieczeństwa maca.
Miej się na ostrożności, nikt cię nie oszuka.
Znajdziesz Pawła na wstępie, co przychodniów szuka;
Stary to mistrz i profes⁶ w filutów zakonie,
Zna on nie tylko panów, ale psy i konie,
Układa się i łąsi, powierzchownie grzeczny,
Z miny, z gestów pocziwy, uprzejmy, stateczny,
Temu rady dodaje, z tym się towarzyszy,
Tamtemu niby wierza⁷, co od drugich słyszy:
Trwożny, czy kto nie patrzy, czy kto nie podsłucha,
Za wzdry ma coś w rezerwie i szepcze do ucha,
Rai, strzeże, poznaje i godzi, i różni⁸;
Przeszli przez jego ręce szlachetni, wielmożni,
Przeszli, a z tych, co zdradnie całował i ścisnął,
Żadnego nie wypuścił, żeby co nie zyskał.
Znajdziesz po nim Macieja, co już resztą goni.
Przechodzi dotąd wszystkich wytwornością koni,

¹ *możność* – tu: stan wiedzy, doświadczenie. [przypis redakcyjny]

² *snadno* – łatwo. [przypis edytorski]

³ *kształtny* – przyjemny. [przypis redakcyjny]

⁴ *pierwiastkowych* – pierwszych. [przypis edytorski]

⁵ *myto* – opłata, podatek. [przypis redakcyjny]

⁶ *profes* – zakonnik, który złożył ostatnie, uroczyste śluby. [przypis redakcyjny]

⁷ *wierzać* – powierzać, zwierzać w zaufaniu. [przypis redakcyjny]

⁸ *roźni* – różni, doprowadza do poróżnienia się stron, do kłótni. [przypis edytorski]

Ekwipaż po angielsku⁹, z francuska lokaje,
A choć do dalszych zbytków sposobu nie staje,
Choć nikt borgować¹⁰ nie chce, przykrzą się dłużnicy,
Przecież Maciej paradnie jedzie po ulicy,
Przecież laufry przed końmi, Murzyn za karetą¹¹.¹²
Chcesz widzieć tajemnicę przed światem ukrytą?
Nauczysz się, bylebyś tym szedł, co on torem,
Bylebyś się pożegnał z cnotą i honorem,
Bylebyś czoło stracił¹³, dojdiesz przedsięwzięcia.
Zbądź się wstydu, a język trzymaj od najęcia¹⁴,
Czołgaj się, a gdy podłość rozpostrzesz najdalej,
Dokażesz, że przed tobą będą się czołgali.
Zyskasz korzyść niecnotą; ale to zysk podły;
Nie tymi prawe szczęście obwieszcza się źródły;
Strzeż się więc takich zdobycz¹⁵, co czynią zelżywym.
Jesteś w wiosnie młodości, w tym wieku szczęśliwym,
Co do wszystkiego zdatny. Do użycia wzywa
Rozkosz miła z pozoru, w istocie zdradliwa;
Uwdzięcza¹⁶ bite ślady, lecz choć mile pieści,
Kładzie żółć przy słodczy, ciernie z kwiaty mieści¹⁷,
Omamia nieostrożnych zdradnymi kompani.
Będiesz na pierwszym wstępie uprzejmie wezwany
Od rzeszy grzeczno–modnej, rozpustnie wytwornej.
Tam się nauczysz w szkole przebiegłej, wybornej,
Jak grzecznie rozposażyc¹⁸ zbiory przodków skrzętne,
A ślady wspaniałości stawiając pamiętne,
Niesłychanymi zbytki i treścią rozpusty
Zawstydzając marnotrawców i dziwić oszusty.
Nauczysz się, jak prawom można się nie poddać,
Jak dostać, kiedy nie masz, dostawszy nie oddać,
Jak zwodzić zaufanych a śmiać się z zwiedzionych,

⁹ *Ekwipaż po angielsku* – już w końcu panowania Augusta III coraz modniejsze stawały się angielskie karety, które sprowadzali przeważnie tylko magnaci. [przypis redakcyjny]

¹⁰ *borgować* – pożyczać na kredyt. [przypis edytorski]

¹¹ *za karetą* – „u koźła tylniego wisiał stopień [...] na paskach rzemiennych, po którym lokaje na kozioł wstępowali, hajducy zaś i pajucy, gdzie nie było hajduków, na tym stopniu plac swój za karetą mieli”. (J. Kitowicz, *Opis obyczajów*, s. 531). Obowiązkiem hajduków w czasie podróży było otwieranie drzwi karety i ustawianie przed nią stopnia. Zgodnie z ówczesną modą na egzotykę do dobrego tonu należało mieć służącego Murzyna. [przypis redakcyjny]

¹² Ochocki zanotował w *Pamiętnikach*: „W r. 1786 zastałem jeszcze w Warszawie wiele pańskich domów, jeżdżących z kawalkatą ekwipażami”. Ową „kawalkatę” stanowił orszak sług, do których należeli laufrowie, biegnący przed karetą, których zadaniem było trzaskać z harapów na znak, że wszyscy powinni ustąpić z drogi; „laufrów odziewano z hiszpańska, w lekkie materie, w trzewiki, z kaszkietem na głowie z herbem pańskim i piórami strusimi, którego nie zdejmowali nigdy ani w kościele, ani w sali posługująco do stołu”. (J. D. Ochocki, *Pamiętniki*, s. 97, 93). [przypis redakcyjny]

¹³ *czoło stracić* – wyzbyć się wstydu. [przypis redakcyjny]

¹⁴ *język trzymaj od najęcia* – bądź płatnym chwałcą. [przypis redakcyjny]

¹⁵ *zdobycz* – dawny dopełniacz liczby mnogiej. [przypis redakcyjny]

¹⁶ *Uwdzięcza* – nadaje wdzięku, powabu. [przypis redakcyjny]

¹⁷ Wszystkie teksty podają zgodnie ten wiersz w brzmieniu: „Kładzie żółć przy goryczy, ciernie z kwiaty mieści”. W miejsce niewłaściwego „przy goryczy”, co jest oczywistym przepisaniem się Krasickiego, wprowadzono koniekturę wydawcy: „przy słodczy”. [przypis redakcyjny]

¹⁸ *rozposażyc* – porozdzielać, porozdawać. [przypis redakcyjny]

Jak w błędzie utrzymywać sztucznie¹⁹ omamionych,
Jak się udać, gdy trzeba, za dobrych i skromnych,
Jak podchlebiać przytomnym²⁰, śmiać się z nieprzytomnych,
Jak cnoce, gdzie ją znajdziesz, dać zelżywą postać,

¹⁹ *sztucznie* – umiejętnym podejściem, chytrze. [przypis redakcyjny]

²⁰ *przytomny* – obecny. [przypis redakcyjny]

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.